

Te 5200

8

108

m.c

CHALDAICORVM
DANIELIS ET ESRAE
CAPITVM

INTERPRETATIO HEBRAICA.

PRIMVS

EX CODICE ANTIQVO ILLAM EDIDIT

BENIAM. KENNICOTT

S. T. P.

IN VSVS ERVDITORVM

SEORSIM EXCVDI CVRAVIT

ET COMMENTATIONEM

DE INDOLE ET VSV HVIVS TRANSLATIONIS

PRAEMISIT

IOANN. LVDOVIC. SCHVLZE

THEOL. ET GR. AC OO. LL. P.P.O.

H A L A E

IMPENSIS ORPHANOTROPHEL. MDCCLXXXII.

BENEVOLO LECTORI

Sal.

Non opinanti feliciter contigit KENNICOTTO Viro Cel. vt in Codicem incideret ab hebraica capiturum, quae in Daniele et Esra chaldaice exstabant, interpretatione commendabilem. Dignum, quod cum Eruditis communicaretur, *εὐρημα*, locum iure suo occupat in altero Bibliorum KENNICOTTI Tomo, p. 574. et p. 609. seq. Rem non inutilem nos aggressuros, studiaque eorum, qui splendida illa Bibliorum hebraicorum editione vti non possint, haud parum adiuturos esse putauimus, si hebraicam illam interpretationem ex recensione KENNICOTTI seorsim excudi curaremus, et quae iterata eius lectio nos docuit, Praefaminis loco cum Eruditis communicaremus. Si quid inde vtilitatis, vt speramus, ad Lectores redundet, id omne Viro meritissimo, qui primus hanc translationem edidit, acceptum referant. Grauibus adducti caussis noluimus quicquam in recensione *Kennicottiana* mutare,*) etsi hic et ibi vel mutari aliquid vel addi potuisset, vt ex iis, quae nunc dicenda sunt, apparebit.

Dicemus autem *primum* de Codice, in quo KENNICOTTVS hanc interpretationem inuenit, *deinde* de translationis ingenio et indole, *denique* de vtilitate eius, varioque vsu.

De Codice si quaeris, ipsum prius audias KENNICOTTVM, cuius haec sunt verba in Dissert. generali, Tomo secundo subiecta, pag. 90.

* 2

„Cod.

*) Vnico loco excepto, de quo infra dicemus.

„Cod. 240. Rom. 16; bib. *Augustin. Angelic.*
 „Fol. --. *Proph. prior.* et *Hagiogr.* cum Targum in
 „libros ante Danielem. Codex incipit a Ios. 7, 17. *Iob.*
 „praecedit *Proverbia, Ruth Canticum,* et *Eccles. Thre-*
 „*nor.* Voces initiales sunt maiores, et ornatae. Cha-
 „racter est *intermedius*; et libri 3. poetici scribuntur he-
 „mistice. Codici praemissum est fragmentum *Gen.*
 „Hispanice scriptum, quod incipit 3, 19: et notandum,
 „quod inter אורי et אורי (Gen. 4. 8.) est spatium lite-
 „rarum 8, cum rasurae (vt videtur) vestigiis. Initia
 „*Psalmoreum* minio sunt distincta; et in *Iobo* vox ייען
 „rubra est, nouam personam inducens. Masora solum
 „in fine; et in marginibus sunt varii Rabbiorum Com-
 „mentarii etc. Sed, quod prorsus nouum est, eae par-
 „tes et *Danielis* et *Ezrae*, quae in Bibliis hodiernis le-
 „guntur tantum *Chaldaice*, hic etiam adsunt *Hebraice*,
 „in columna laterali; eodem, quo alias paraphrasis
 „Chald. sistitur, caractere conscriptae. Ad calcem
 „*Regum* legitur שנה פד; et A. M. 5087. est A. C. 1327. „

Haec KENNICOTTVS. Equidem satis videtur
 dixisse, vt fidem conciliaret interpretationi, quam ex
 antiquo et bonae notae Codice edidit. Optaremus autem
 cum multis, vt qui ipse inspexerat Codicem istum, nos
 edocuisset, sintne in illo hic et ibi quaedam vel omissa,
 vel minus recte scripta, vel ab alia manu addita aut cor-
 recta? Timidius de his iudicent, necesse est, quibus ver-
 sandi Codicis non datur facultas. Non ii quidem su-
 mus, qui codicem velint mancum, vitiis scatentem, in-
 terpolatumque dicere, propterea quod in recensione
Kennicottiana hic et ibi quaedam vel omissa, vel minus
 recte expressa videantur, lectiones quoque aliquot in
 locis suspectae sint, aliae vncinis inclusae. Absit, vt
 horum

horum omnium culpam ad Codicem referamus. Potest enim hic et ibi in Apographo, culpa eius, qui hanc Codicis particulam calamo excepit, aliquid omisſum, et vario modo peccatum eſſe; potuit etiam in textum impreſſum editionis *Kennicottianae* hoc vel illud ſphalma irrepere. Quicquid ſit, dubii in locis quibusdam haeremus, et inſcii, tum, quae vera ſit lectio, tum quae ſit erroris, quem coniectando aſſequi licet, origo? Quis enim temere de his iudicium ferat, Codice non inſpecto? Noſtrum erit, exempla *omissionum*, *correctionum* et *ſuſpectarum lectionum* in medium proferre.

Omiſſiones notatu digniores (de reliquis enim pauca dixiſſe ſufficiet) hae ſunt in recenſione *Kennicottiana*, quam ſequuti ſumus:

Danielis Capite tertio deſideratur rotum Comma ſeptimum, absque vlllo indicio, ſitne illud in ipſo Codice, an in Apographo omiſſum? Poſterius ſi ſumimus, forte omiſſio inde orta eſt, quod initium huius Commaſis idem fuerit, quod ſequentis *).

* 3

Dan.

*) Liceat periculum facere explendae huius lacunae. Forte ſic habet Comma ſeptimum in Codice, ſaltem ex analogia ſtili, qui proprius eſt huic Interpreti, ita fere ſcribi debuiſſet:

אחרי זה באותה הפעם בעת אשר שמעו כל העמים
קול הקרן והשרק תוף וחליל כנור וכל מיני זמר
ויפלו כל העמים האמים ולשנות וישתחוו לצלם
הזהב אשר הקים נבוכדנצר המלך:

Si itaque tum ſeptimum tum octauum Comma a verbis
זה אחרי incepit, facile illa potuerunt fallere oculum libra-
rii, cum hanc Codicis particulam in chartam ſuam coniceret.
Quod reliquum eſt, Interpres noſter ſolet זה אחרי uſur-
pare pro על כן vel לכן. Conf. Dan. III. 22.

Dan. c. IV. 33. post **עלי ישוב** ob *ὁμοιοτέλευτον* excidisse videntur nonnulla, quae forte sic habent:

וליקר ממלכתי הררי ויפני ישוב עלי.

Aliam obseruauimus lacunam Dan. V. 19. vbi ante **מרים היה** videntur excidisse verba haec **היה מחיה ואת אשר היה חפץ.**

Denique locus Efr. V. 14. vbi perperam legitur **בבבל**, non potest aliter sanari, quam sic, vt quae exciderant, restituamus. Plena autem lectio post **אשר** **אשר בירושלם והוליד אותם אל היפל אשר בבבל והוציא אותם כורש המלך מן ההיכל אשר בבבל** (*).

Hae sunt *praecipuae*, quas in recensione *Kennicottiana* obseruauimus, lacunae **), reliquarum breuem subiicimus fyllogen.

Dan. II. 33. post **שוקיו** excidisse videtur **מברזל רגליו**

— — 45. — **החרש הנחשת** excid. vid.

— — 47. — **וארון המלכים** excid. vid. **אלהי האלהים**

— III. 1. deest **אמות** alterum, ante **שש**.

— — 9. — **המלך** alterum. Sic quoque Comm. 24.

— — 15. — **קול** post **הקרן**.

— — 26. — **עברי האל עליון** post nomen *Afariae*.

— IV. 15. — **אני** post **מלך**.

— — 18. — **ועלהו טוב** post **טוב**. Conf. Comma 9.

Dan.

*) Reliqua non addimus, quia in Textu Efr. V. 14. exstant.

***) Monemus hoc loco, hebraicam Esrae interpretationem definire quidem in medio Commate 12. Capituli sexti, textum autem chaldaicum progredi vsque ad finem Commatis 18. Praeter haec desunt etiam, quae Cap. VII. 12 — 26. chaldaice leguntur.

- Dan. V. 11. deest קדושים ante אלהים.
 — — 12. — קשרים post נמצאה ברניאל.
 — — 18. — אתה post המלך.
 — VI. 21. — לדניאל post דניאל.
 — — 27. — אלהים post חיים.
 — VII. 20. — עלתה ante אשר.
 — — 22. — והמשפט post נתן.
 — — 23. — תהיה post בארץ.
 Esr. V. 3. deesse videtur לכם את הקול post אה:
 — VI. 8. — — לבנות ante אלהים:

Correctionum iis in locis deprehendimus indicia, ubi aliquid vnicinis est inclusum. Vt idonei harum rerum arbitri facilius de his iudicare possint, iuuabit loca ista colligere.

- Dan. II. 12. בזעף וכזף (וברונז).
 — — 19. ab initio (אז) אל.
 — — 41. ברחש (בחרש) forte.
 — — 46. (לפניו) לו.
 — III. 15. חנה ישכם (אתכם).
 — — 24. אז נבוכדנצר אמר (תמה).
 — — 27. האנשים ההם (האלה).
 — IV. 8. ab initio (מאר).
 — — 9. ופריו רב (מאר).
 — — 24. אולי חזיה אריכות לשלותך (לשגנתך).
 — — 29. ולמי אשר יחפוץ ממנה (יתיכה).
 — — 32. ab initio (שכוכים) וכל דרי.
 — VII. 6. במקום הזה (אחר זה).
 — — 8. מבין (מביני) הייתי.
 — — 20. גדול מן רעתיה (רעיתה).

Qui criticis haec lustrat oculis, attentione digna esse aliquot loca intelliget, imprimis Cap. III. 24. IV. 24.

et VII. 6. In eundem censum venirent lectiones c. II. 19. et 41. nisi ex latino, quod additur, *forte*, probabiliter colligere liceret, Editorem Cel. vel alium quendam Virum doctum criticas his locis admouisse manus. Reliquae correctiones nec eundem omnes habere videntur finem, nec eiusdem sunt momenti. Tamen non essent spernendae, modo aetas earum constaret et autoritas. Multum interest scire, sintne ab eadem, an ab alia manu? Certi quidem de hoc nihil habemus, coniectando autem assequi possumus, correctiones istas tantum non omnes ab alia manu ad marginem Codicis fuisse adscriptas. Scilicet vna serie fuisse scripta, quae vel aequipollent significatione (vt c. II. 12. III. 15. 27.) vel diuersam produunt interpretationem (vt c. III. 24. IV. 24. 29. VII. 6.) quis crederet? Quod reliquum est, singulas has correctiones iam ad examen reuocare, nimis longum foret, et huic loco non satis accommodatum. De iis, quae iustam mouere possunt suspicionem, post haec opportunior erit dicendi locus. De reliquis liberum cuique sit iudicium. Hoc vnicum monere inuabit, prae reliquis commendabilem esse lectionem Dan. IV. 24. vncis inclusam לשגגתך. Potest enim Chald. לשלוחך referri vel ad שלוח (forma apocopata, שלח, conf. c. III. 29. VI. 5.) *error*, vel ad שלחה *tranquillitas*, it. *felicitas*. Ambiguum quoque est, quod in chaldaico textu praecedit אריכא, quippe quod vel de *prorogatione* (vitae, felicitatis etc.) exponi potest, vel de *longanimitate*. Ambiguitatem istam antiquiores iam viderunt Interpretes, adeoque in varias abierunt sententias. Vtraque interpretandi ratio coaluisse videtur in Codice versionis graecae *Chifano*, vbi commate 24. legimus ἵνα ἐπιείκεια δοθῇ σοι, καὶ πολυήμερος γένη ἐπὶ τοῦ

τοῦ θρόνου τῆς βασιλείας σου. Theodotion bene, ἵσως ἔσαυ μακροθυμία τοῖς παραπτώμασί σου. Eodem modo hunc Danielis locum interpretatus est Ill. MICHAELIS in suis ad illum Obseruationibus.

Quod supra diximus, *suspectas* hic et ibi *lectiones* a nobis obseruatas esse, exemplis nunc probare aggredimur. Ne autem de Codice, quem oculis vsurpare non licet, iniquius statuere videamur, iterum monendum esse censemus, forte in *Kennicottianam*, quam sequimur, recensionem, ex errore vel eius qui hebraica ex Codice descripsit, vel typhotetarum, aliquot irrepfisse sphalmata. Sunt autem potiora, quae de mendo suspecta nobis videntur, haec *):

Dan. II. 24. pro להאביר נא leg. אל.

— III. 21. — כתנתיהם leg. כהנתיהם *tunicis suis*.

— — 22. pro נחוץ leg. נחוש, Niph. a חוש.

— — *ibid.* suspectum est מעל. Legendum videtur vel מעלים ab עלה (Chald. הסיקו) *qui adduxerant*, vel מעלים *qui obtreclauerant*, a מעל Hebr. *perfide egit*, Arab. (cum Gain) *obtreclauit, detulit accusando*.

— — 27. pro נהרָךְ vid. leg. esse cum Cheth, נחרָךְ. Thema חרָךְ *adussit*, frequens Talmudicis. Videtur quoque post נחרָךְ supplendum סרבליהם לא נשחנו.

* 5

Dan.

* Vnicum locum Dan. VI. 8. ex hoc Indice expungendum, in Textu autem זנתלי pro זנתלי restituendum esse putauimus, posterior enim lectio, quae est Kennicottiana, sine dubio typhotetarum errori debetur.

- Dan. IV. 6. pro לא נפלא אליך לא forte leg. לא נפלה. אלו. Sensus: Noui, te non imparem esse vlli arcano perscrutando.
- — 8. מאד forte ad finem Commatis superioris referendum, nisi otiosum sit, vt Commate 9.
- — 11. כרות leg. כרתו in Imperat. vt Commate 20.
- — *ibid.* pro עליו leg. vid. עלהו *folium eius*, vt Commate 18.
- — 17. pro ומארהו leg. vid. ומראהו.
- — 20. pro עזבו leg. vid. עזבו.
- — 22. et 29. pro בבקר leg. vid. כבקר vt Commate 30. et Cap. V. 21.
- — 29. ממנה (יחינה). Vtraque suspecta lectio. Videtur enim leg. יתננה, vt Commate 14. et 22.
- — 32. שוכנים. Forte שוכנים.
- V. 9. pro מתהבל leg. vid. מתבהל.
- — 16. שלושית. Forte שלישי. Sic quoque Commate 7. et 29.
- — 17. pro מתנותך leg. vid. מתנותך.
- — 21. pro ערורים leg. ערורים ab ערוד *onager*. Conf. Hiob 39. 5.
- Dan. V. 23. ואל leg. ואלה.
- VI. 3. pro סכורים leg. vid. סורכים transpos. literis, a Chald. סרכין i. q. Hebr. שוטרים. Conf. Comma 4. 5. 7. 8.
- — 15. pro ועל ante מבוא leg. vid. ועד.
- VII. 8. pro אחת leg. אחרת.
- — 9. השליכו. Forte השלכו. Ad contextum magis accommodate הושמו vel מושמים.

Dan.

- Dan. VII. 10. למשפט. Forte המשפט. Conf. Comma 26.
 — — 16. יודיעני leg. vid. יודיעני in Singul.
 Esr. IV. 12. קשורים. Forte קשרים.
 — — 18. שלחחנו. Forte שלחחם.
 — — 22. pro עד leg. vid. אתה זאת.
 — V. 12. pro אל leg. vid. אתה.
 — — *ibid.* pro הרם leg. vid. vel הרם *anathema fecit* (rabbinice, quod Hebraice dicitur החרים) vel הרים *sustulit, abstulit.* Conf. Lev. 2, 9. 6, 3. 8. LXX. κατέλυσε (τὸν οἶκον τοῦτον).
 — V. 14. בירושלם leg. בבבל.
 — VI. 2. pro בחמה leg. vid. באחמה. Nomen urbis, forte Ecbatanae.
 — — 7. pro והיכנו leg. vid. והכינו.
 — — 12. pro יכיל leg. vid. יפיל.

Haftenus de Codice, quantum quidem ex recensione *Kennicottiana* de eo iudicare possumus. Ad alterum progrediamur, quod tractandum sumus. Scilicet quae sit huius translationis *indoles*, scire iuvat omnes harum rerum cupidos, quibus non vacat, accuratius explorare interpretis ingenium. Nostrum omnino esse putamus, quae non sine multo studio eruimus, Lectoribus breuissime ob oculos ponere. Magnum cognouimus inter dicendi genus, quo Interpres noster usus est, et Hebraismum purum, h. e. in libris sacris V. T. obuium, discrimen intercedere. Parum feliciter, si adiutorem non habeat, in legenda hac translatione verfatuum esse arbitramur, qui non sit paululum adsuetus Rabinorum ingenio, Talmudicorumque formulis. Grata itaque, vt putamus, erit haec interpretatio Iudaeis. iis nempe, qui sint exercitati in hoc dicendi genere:

nere: nouimus enim, non omnes ex hac gente satis cal-
lere Rabbinica. Ne autem quemquam nostrum mora-
rentur peregrinae, ut ita dicamus, dicendi formae, his
pagellis obseruationes nostras subiicere constitueramus.
Ab isto quidem consilio discessimus, quia ob instantes
nundinas lipsienses prelum feruet, ob alios vero labo-
res, qui moram non ferunt, nobis iam non licuit, huic
negotio vnice vacare. Ut tamen faciamus, quantum
in hac praefaminis angustia liceat, eorum, quae Rab-
binicum talmudicumque sapiunt ingenium, Indicem, qui
Clauis vices gerere possit, subiiciemus.

Hoc vero priusquam fieri possit, reddenda est
Lectoribus ratio de iis, quae propius videntur ad indo-
lem interpretationis attinere. Censetur enim bonitas
translationis non tantum ex puritate dictionis, sed etiam
ex integritate, doctrina et fide Interpretis. Videndum
itaque est, quem hic sequutus sit textum, et qualem se
praestiterit in interpretando, hoc est, num Textum,
quem in aliam linguam transferendum sumsit, satis in-
tellexerit, verumque eius sensum accommodate ad ge-
nium eius, qua usus est, linguae expresserit? Haec fere
erunt capita, de quibus nunc breuissime dicemus, ut
Lectores de vera huius interpretationis indole rite pos-
sint iudicare. Equidem vix quemquam tam hebetem
fore existimamus, qui arbitretur, hebraicum quem
KENNICOTTVS primus e Codice suo produxit, Tex-
tum, esse primaeuum, qui a Daniele et Esra sit pro-
fectus, ex quo deinceps translata sint, quae ad hunc
vsque diem non nisi Chaldaice in Bibliis nostris legimus.
Si qui essent tam rudes, ad saniora forte redibunt, si
intelligent, stilum huius interpretationis a puriori, quem
anti-

antiquum esse nouimus, Hebraismo, quantum aera a lupinis, distare *).

Breuitatis causa, quae multis dici possent, tribus comprehendemus capitibus. *Primum* de fonte, ex quo Interpres noster hauserit, h. e. de Textu, quem sit sequutus; *deinde*, qualem in interpretando se praestiterit; *denique* quo scribendi genere sit usus, breuiter exponemus.

Ad *primum* quod attinet, dubitari nequit, quin ex chaldaico Textu, quem in Bibliis nostris hebraicis habemus, facta sit haec interpretatio. Ita esse cognosceret, quisquis eam cum illo comparare velit. Immo intelliget, eam non conspirare tantum cum chaldaico textu, sed eum etiam fere ad literam exprimere. Exempla magno numero obuia sunt, adeoque primis in lineis occurrunt. Sic Dan. II. 5. et 8. Chald. מלחה מני עזרא effertur a Nostro הדבר ממני יצא. In eodem Commate quinto Chald. הרמין תתעברון a Nostro, vt Cap. III. 29. vertitur לכהחיים תעשו. Si bene sic translatum, an non, hic non disputamus. Ibidem Commate 41. Chald. מן נצבתא Interpres Noster vertit מן המצבת, sensu, quem non frequentant sacri V. T. scriptores. Eiusdem capituli Commate 44. quod hebraice dici potuisset לעולם, Noster bis dixit לעולמים, vt responderet Chald. לעלמין et לעלמיה. Presso iterum pede Chaldaicum sequutus est Noster, qui Dan. IV. 32. verba Textus אשר יכה בידו די ימחא בידה vertit אשר יכה בידו די ימחא בידה, pa-
rum

*) Quam sit diuersus sacrorum V. T. Scriptorum et Interpretis nostri stilus, facile perspiciet, qui locum Esr. IV. 7. in hac translatione comparare velit cum Textu hebraico in Bibliis nostris. Exstat enim in his totum illud Comma hebraice, cum pars libri chaldaica incipiat demuma sequente Commate octauo.

rum apte ad sensum, quem melius expressit *Theodotion* (ὄν ἔστιν) ὅς ἀντισησεται τῇ χειρὶ αὐτοῦ. Ad verbum etiam videmus esse redditum locum Dan. V. 19. quoad constructionem Participiorum cum Verbo substantiuo. His vnicum modo adiciamus exemplum ex Efr. IV. 15. 19. vbi עושים וגזל (quod Hebraice diceret גָּזַל גָּזַל, conf. Ezech. XXII. 29.) dicitur ad imitationem Chald. אשתדור עבדך. Sed obiici posset, haec omnia non sufficere ad probandum id quod sumimus, scilicet ex Chaldaico textu factam esse hanc translationem; forte phrasas illas habendas esse pro Chaldaïsmis, quibus Noster fuerit adfuetus, quem supra diximus Rabbinismis etiam et talmudicis subinde vti formulis. Haec omnino non alieno loco dicta videntur. Sed vt omni occurramus dubitationi, feueram illam his opponimus legem, quam Noster sibi scripsit, vt Chald. ךי, quod vel tirones sciunt, esse nunc Pronomen, nunc Genitiui notam, nunc particulam, quae saepius redundat, fere semper Hebraice efferreret per אשר; ita fere vt graecus V. T. Interpres, *Aquila*, quem scimus Hebr. את redde consueuisse per Graec. σύν. Ex multis pauca dabimus exempla. Sic Chald. ךי vertitur אשר 1) vbi ab initio orationis redundat, (vt passim Graec. ὅτι) Dan. II. 25. post אמר לו. 2) vbi Genitiui character est, vt Dan. II. 15. 3) vbi in textu Chaldaico est expletium, vt Dan. II. 47. post מן-קשט.

Haec non eo proposita sunt animo, vt dicam scribam Interpreti nostro. Vidimus quidem, eum hic et ibi verborum tenaciorem fuisse quam par erat, sed haec forte leuis est macula, quam reliqua eius eluent merita. Et de his quidem iam dicendi erit locus, cum ad alterum nunc veniamus, scilicet, qualem hic se praestite-

stiterit interpres, quod ad reliquam ab eo praestitam operam attinet? Non ab aequitate tam alieni sumus, ut iustas illi denegemus laudes. Meruit illas multis in locis, ubi non *κατὰ πρόδα* Chaldaicum textum sequutus est, sed sensum eius liberius quidem, at vere et Hebraice bene, expressit. Nec eodem ubiuis modo, ut imperiti faciunt interpretes, idem reddidit verbum, sed ut contextus ferebat, modo hanc, modo illam, quod inter praecipuas eius laudes censemus, versionem dedit. Recte eum sic egisse partes suas, aliquot probabimus exemplis. Prima se nobis obiiciunt Dan. III. 8. et 10. Commate enim octauo de aduersariis Danielis sociorumque eius dicitur Chaldaice *אכלו קרציהון די יהוריא*, quem Idiotismum bene et ad purum Hebraismum accommodare, hic et Cap. VI. 25. sic expressit Noster *הלכו רכיל ביהורים*, plane ut hebraica illa phrasis Leuit. XIX. 16. Ier. IX. 3. Prov. XI. 13. XX. 19. de obtrectatoribus dicitur. Commate decimo satis apte usus est hebraico loquendi modo *העביר קול*, quem etiam videmus recto loco positum Commate 29. et c. VI. 27. nec non Esr. IV. 19. 21. V. 9. 13. 17. VI. 1. 3. 8. 11. Non potuisse hoc melius reddi, intelligitur ex comparatione locorum Exod. XXXVI. 6. et Esr. I. 1. X. 7. Reliquum est, ut aptae in interpretando varietatis exempla addamus. Ex Daniele nobis succurrit Chald. *טעם*, cuius varias notiones ingeniose et plerumque feliciter hic Interpres distinxit. Vertit enim illud nunc *קול*, ut in locis modo ad phrasin *העביר קול* allatis, quibus modo addimus Dan. IV. 3; nunc *מחשבה*, ut Dan. III. 12. VI. 14; nunc *שמחה*, ut Dan. V. 2; nunc *עצה*, ut Esr. IV. 8. 9. 17; nunc *דבר*, ut Esr. V. 5. Similiter Chald. *כנמא* in libro Esrae frequens non vno transtulit modo. vide-

Videmus illud verti nunc כן אמר, vt Efr. IV. 8. nunc כשנאמר, vt c. V. 4. nunc כן, vt c. V. 9. nunc בונה, vt c. V. II. His constare putamus indiciiis, Interpretrem hunc, quisquis ille sit, (Iudaeus, sine dubio) non ex infimis esse, iustaque laude non defraudandum.

Iudaico tamen ingenio et stilo aliquid esse dandum, non ibimus inficias. Nam quod *tertium* est, de quo nos dicturos esse promittebamus, Rabbīnorum Talmudicorumque loquendi modos frequentissime vsurpat. Hi sunt scopuli illi, ad quos plurimi adhaerescunt. Quos vt euitare discant tirones, vtque fidem datam, quantum in hac breuitate nostra fieri possit, liberemus, nunc syllabum subiicimus rabbinicorum et talmudicorum, quae in his pagellis obuia sunt.

Initium facere iuuat a grammaticis obseruationibus, quae interpretandis locis non paucis facem praefereant.

Prima sit haec, Rabbinis אותו idem esse, quod Graecis notat αὐτὸς οὗτος, vel αὐτὸς ἐκεῖνος, idem ille. Hoc sensu frequentissime Interpres noster vtitur tum mascul. illo אותו, tum femin. אותה. Sic

שעה באותה *ipsa illa hora*, Dan. III. 6. 15. IV. 30.

V. 5. LXX. αὐτῆ τῆ ὥρᾱ.

הפעם באותה *ipso illo tempore*. Dan. III 8. LXX.

sec. Codicem Chisianum, ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ.

העת באותו *id.* Dan. IV. 33. Efr. V. 30.

הלילה באותה *ipsa illa nocte*. Dan. V. 30.

המלכות אותה *idem illud regnum*. Dan. VII. 24.

Alterā obseruatio grammatica spectat peculiarem Verborum formam in his pagellis frequentissimam. Suspectae quidem non paucis visae sunt, quae ex diuersis Coniugationibus mixtae dicuntur Verborum formae.

Nec

Nec iam de eo disputamus, sintne ad Arabismum referenda exempla huius generis in Codice Vet. Test. obuia, an non? Sed alia videtur esse conditio formarum, de quibus iam loquimur. Scilicet Rabbinis frequentissimae sunt formae ex Niphāl et Hithpael mixtae. In hunc censum referri possent נשחנה et נתמלא Dan. III. 19. V. 6. 9. Adde נתקבצו Dan. VI. 7. 12. נתיעצו Dan. VI. 8. ותעררו Dan. VI. 16. Quia autem Talmudici Nun Praeformativum substituere solent pro Jod in tertia Persona Futuri, hae formae possunt etiam ad solam Coniugationem Hithpael referri, si Nun Futuri pro Jod positum esse statuimus.

His denique subiungimus Indicem talmudicorum, rabbinicorumque Nominum et Verborum, ad Capitum feriem dispositum.

Ex Daniele sunt, quae sequuntur:

יכול Rabbīn. *qui potest facere aliquid.* Frequens in his pagellis est eius Plur. יכולים. Vid. Dan. II. 26. 27. V. 15.

מנהיגים Rabbīn. *duces.* Dan. III. 24. 27. IV. 33. VI. 8.

לא חוששים *non sumus solliciti,* Dan. III. 16. Talmudica phrasis.

חרך *adussit,* Dan. II. 27. Talmudicum, de quo supra diximus.

של frequentissima Rabbīnīs Nota Genitiui. Conf. Dan. III. 28. 29. Esr. IV. 15. Alibi ך est nota Genitiui, more Chaldaeorum, vt Esr. V. 8.

הגדה Rabbīnīs frequens, notat quidem *narrationem f. Historiam,* sed Dan. V. 12. idem est quod *solutio, explicatio.*

נזיק *damnum,* Dan. VI. 3. Rabbīnīs sollemnē. Respondet Hebraico נזק. Conf. Esth. VII. 4. et Verbum חזיק Esr. IV. 13.

**

אשר

סָסֵר Dan. VI. 8. venit in significatione *interdicendi*
Rabbinis familiari. Ibidem exstat eius Deriuatum
סָסֵר in significatione *interdicti*.

כְּיוּם *iuramentum*, Dan. VI. 8. 10. 13. Rabbinicum.
משונה, Plur. משונות, *diuersa*, Dan. VII. 3. 7. 19. 24.
Etiam Rabbinicum.

רָסֵר *conculcauit*, Dan. VII. 7. 19. Talmudicis fre-
quens. Respondet Hebr. רָמַס.

אִמְחָה *veritas*, it. *veritatis confirmatio*. Rabbinicum nomen. Hinc explicanda phrasis על לעמוד לעמדה, Dan. VII. 19. LXX. Cod. *Chif.* ἐξαναβῶ-
σαμαι. Theodor. ζήτησιν ἀναβῶσας.

Ex Esra accedunt haec:

סֵיעָה *coetus, societas, Collegium*, Efr. IV. 7. 9.
et 17. Talmudicis frequens.

חֲרָבָה *vastitas*, Efr. IV. 14. Rabbinicum nomen.

מְבוֹרָה *explicatum*, Efr. IV. 18. Rabbinis frequens.
Ab Hebr. בָּאֵר *explicauit*.

מְנִילָה Efr. VI. 2. pro מְנִלָּה. Talmudicis frequens.

הַיִּצִיָּא et הַיִּצִיָּא *expensae, sumtus*, Efr. VI. 4. 8.
Virumque Rabbinicum. Conf. 2 Reg. XII. 13. vbi
Verbum Hebr. יָצָא de *expensis* dicitur.

מִמֵּן *Praefectus*, Efr. VI. 8. Rabbinicum nomen,
quod respondet Hebr. מִמְנָה et Chald. מִמְנָה.
Conf. Hebraicum מִמְנִים (Partic. Pyhal, a מְנָה)
Praefecti, I Paral. IX. 29.

Haecenus *tum* de Codice, quo Cel. KENNICOTTVS
vſus est, *tum* de indole translationis ex illo desumtae,
diximus. Superest, vt de huius interpretationis vtilitate
et vſu quaedam adiiciamus. Amplius quidem hic eſſet
dicendi locus, ſi in illum excurrere liceret, ſed contrahen-
da ſunt vela, ne arctos Praefaminis limites transgre-
di videamur. Quae de Codice et de interpretatio-
nis

nis indole in superioribus dicta sunt, sufficient, ut idonei harum rerum arbitri intelligant, dari criticum aequae philologicum huius translationis usum, et magnam inde ad linguae hebraicae studium promouendum redundare posse utilitatem. De usu critico plura omnino habemus, quae in hanc rem afferri possent; breuitatis autem studio ea iam non attingimus. Nec est, quod de his prolixè disputemus. Viros enim eruditos artisque criticae peritos praeter ea quae de notatu dignioribus lectionibus alio loco dicta sunt, copiosius de his rebus admonere, inutile esset; qui autem haec non sapiunt, vel ad ea stupent, non magnam, si his careant, se fecisse putabunt iacturam. De philologico huius interpretationis usu monuisse iuuabit, magnum posse illum esse et multiplicem, si hoc Cel. KENNICOTTI *εὐχρημα* ad usus Academiarum et scholarum rite transferatur. Praecipue optamus, ut in Academiis harum pagellarum lectione Rabbiniismi suscitari possit studium, quod a longo tempore fere obsoleuisse videtur. Ignota multis, ne dicamus neglecta a plurimis, sunt adminicula, quibus iuuatur hoc studiorum genus. Nemine autem expectante feliciter accidit, ut haec lucem videret interpretatio, quam qui attente legerit, sensim adsuescet Rabbitorum ingenio, talmudicoque dicendi generi. Haec forte nobis dabunt plurimi, immo liberaliter concedent, multa alia ad academicos usus ab his pagellis, adiuuante idoneo magistro, expectari posse commoda. Sed erunt fortasse, qui dicant, ad scholas parum vel nihil inde redundaturum esse commodi. Quidni vero? Forte, quia literis non addita sunt Puncta vocalia et diacritica? Inde vero nihil metuemus damni, commodum potius inde oriturum speramus haud exiguum. Pronior quidem unicuique ad legendum et intel-

ligendum via esset, si voluiffemus Puncta adiicere. Et fateamur, huncolim nobis fuisse animum. Non abhorruimus enim a labore, quem omnes sciunt parum gratum, eiusque generis esse, ut, si vel accuratissime peragatur, tamen doctis aequisque arbitris hic et ibi non iniusta dubitandi caussa suboriri, maleuolis vero fugillandi praetextus dari possit. Discessimus autem ab hoc consilio, ob multas easque idoneas causas, quas omnes enarrare nihil atinet. Vnam, quae non leuissima est, commemorasse sufficiat. Multum omnino apud nos valuit Ill. MICHAELIS consilium, cum per literas amice nos moneret, desiderari in Academiis et scholis libellum hebraicum Punctis non instructum, qui hanc magnam adferre possit vtilitatem, ut qui suas velint periclitari vires, sine cortice, ut aiunt, natare discant. Non potuimus, quin huic consilio locum daremus, cum rei et academicae et scholasticae commoda ex eorum numero sint, quae maxime in votis habemus. Impense laetabimur, si et hoc nomine gratam *Φιλεβραίοις* praestiterimus operam.

Dicendi finem non possumus facere, priusquam gratum testati simus animum Excell. IO. REINHOLDO FORSTERO, Collegae aestumatissimo, qui cum primus ex Anglia accepisset Bibliorum Kennicottianorum Volumen alterum, ferius ad Bibliothecas ciuitatis nostrae literariae reliquas delatum, quam humanissime eius nobis copiam fecit, egregie hoc nomine de nobis meritus.

Quod reliquum est, Deum T. O. M. precamur, vt hos labores in Nominis sui gloriam, et rei literariae commodum cedere iubeat. Dab. Halae in Academia Fridericiana, d. XX. April. MDCCLXXXII.

DANIEL.

DANIEL.

CAP. II.

וידברו הכשדים למלך בלשון ארם המלך לעולם
יחיה אמור החלום לעבדיך והפתרון נגיד: ויען
המלך ויאמר אל הכשדים הדבר ממני יצא אם לא
תודיעני החלום ופתרונו לכתחים תעשו ובתיכם לדמן
יושמו: ואם החלום ופתרונו הגידו משורה
וכבוד גדול תשאו מפני לכן החלום ופתרונו הגידו
לי: ויענו שנית ויאמרו המלך החלום יאמר לעבדיו
והפתרון נגיד: ויען המלך ויאמר באמת יודע אנכי
אשר עת אחס קונים יען אשר ראיתם אשר יצא ממני
הדבר: אשר אם החלום לא תודיעוני אחת היא
צוירתכם ודבר כזב ונשחת היכנתם לאמר לפני ער
אשר הזמן ישתנה לכן החלום תאמרו לי ואדעה כי
פתרונו תודיעוני: ויענו הכשדים לפני המלך ויאמרו
אין אדם על היבשה אשר דבר המלך יוכל להגיד ויען
כל מלך גדול ומושל דבר כזה לא שאל לכל חרטום
וחוזה וכשדי: והדבר אשר המלך שאל ככה איננו
אשר יגידנה לפני המלך זולתי אלהים אשר מעינותם
עם בשר איננו: בגלל זה המלך בזעף וקצף (וברוגז)
גדול ויאמר להאביה לכל חכמי בבל: והדת יצאת
והחכמים נהרגים ויבקשו דניאל וחבריו להיורט
מומחים: אז דניאל השיב עצה ודבר אל אריוך שר
הטבחים אשר למלך אשר יצא להמית את חכמי בבל:
ויען ויאמר אל אריוך משל אשר למלך למה הנזרה
מתחזקת

מחזקת מאת פני המלך אז הדבר הודע אריוך אל
16 דניאל: ודניאל בא ובקש מן המלך אשר מועד יתן
17 לו והפתרון להגיד אל המלך: אך דניאל לביתו הלך
18 ולחנניה מישאל ועזריה הדבר הודיע: ורחמים לבקש
מלפני אלהי השמים על הסוד הזה אשר לא יאבדו
19 דניאל ורעיו עם יתר חכמי בבל: אל (אז forte) לדניאל
במראות הלילה הסוד נגלה אז דניאל בוך לאלהי
20 השמים ויען דניאל ויאמר יהי שם יהוה מבורך מן
העולם ועד העולם אשר החכמה והגבורה שלו היא:
21 וחוא משנה עתים ומועדים מסיר מלכים ומקים
22 מלכים נתן חכמה לחכמים ודעת ליודעי בינה: הוא
מגלה עמוקות ונסתרות יודע את אשר בחשך והמאור
23 עמו תינה: לך אלהי אבתי אשירה ואהלל אשר חכמה
וגבורה נתתה לי ועתה הודעתני אשר שאלתי ממך
24 אשר דבר המלך הודעתני: ובגלל הדבר הזה דניאל
בא אל אריוך אשר הפקיד המלך להאבד אל חכמי
בבל הלך וכן אמר לו לחכמי בבל אל תאבד הביאתי
25 לפני המלך והפתרון למלך אגיד: אז אריוך בחפזון
הביא דניאל לפני המלך וכן אמר לו אשר מצאתי
איש מבני גלות היהודים אשר הפתרון למלך יודיע:
26 ויען המלך ויאמר אל דניאל אשר שמו בלששצר הישך
27 יכול להודיעני החלום אשר ראיתי ופתרונו: ויען
דניאל לפני המלך ויאמר הסוד אשר המלך שאל לא
חכמים חזים חרטומים גוזרים יכולים להגיד למלך:
28 אך יש אלהים בשמים מגלה סודות והודיע למלך
נבוכדנצר את אשר עתיד להיות באחרית הימים
29 חלמך ומראות ראשך על משכבך זה הוא: אחת
המלך מחשבתך על משכבך עלו את אשר עתיד
להיות אחרי זה ומגלה סודות הודיעך את אשר עתיד
להיות:

30 להיות: ואני לא בחכמה אשר יש בי מכל החי הסוד
 הזה נגלה כי אם בגלל אשר הפתרון למלך יודיעו
 ומחשבות לבבך תרע: אתה המלך רואה היית והנה 31
 צלם אחר גדול דמות אדם אשר כן רב מאד ויפיו
 יחר עמד לנגדך ותארו נורא: אתו הדמות ראשו 32
 מזהב טוב חזותיו וזרועותיו כסף מעיו וירכתיו נחשת:
 ושוקיו מהם ברזל ומהם מחרש: ורואה היית עד אשר 33
 נעקרה אבן אשר לא בידים והכתה אל הדמות על 34
 הגליו אשר מברזל וחרש ושחקה אותם: ואז נשחקו 35
 כאחד הברזל והחרש והנחשת והכסף והזהב ויהיו
 שחורים יותר מגרנות הקיץ ונשא אתם הרוח וכל
 מקום לא נמצא להם והאבן אשר הכתה אל הדמות
 היתה להד גדול ומלאה כל הארץ: והחלום ופתרונו 36
 נאמר לפני המלך: אתה המלך מלך המלכים הוא 37
 אלהי השמים מלכות חזק ותוקף וכבוד נתן לך:
 ובכל אשר גרים בני האדם חית השדה ועוף השמים 38
 נתן בידך והמשילך בכלם אתה הוא ראש הזהב:
 ואחריו תקום מלכות אחרת שפלה ממך ומלכות 39
 השלישית אחרת אשר מהנחשת אשר המשיל בכל
 הארץ: והמלכות הרבעית תהיה חזקה כברזל יען 40
 אשר הברזל משחק ומכלה הכל וכברזל אשר מרצץ
 כל אלה תשחק ותתרוצץ: ואשר ראית הרגלים 41
 והאצבעות מהם חרש היוצר ומהם ברזל ומלכות
 נחלקת תהיה ומן המצבת אשר בברזל תהיה בה יען
 אשר ראית הברזל מעורב בלחש (בחרש) הטיט:
 ואצבעות הרגלים מהם ברזל ומהם חרש מקצת מן 42
 המלכות תהיה חזקה וממנה תהיה שבורה: ואשר 43
 ראית הברזל מעורב בחרש הטיט מתערבים יהיו
 בורע אנשים ולא יהיו נדבקים זה עם זה כאשר
 הברזל

44 הברזל לא יתעב עם החרש: ובימי המלכים ההם
 יקים אלהי השמים מלכות אשר לעולמים לא תשחת
 והמלכות לעם אחר לא תעזב תרצץ ותכלה כל אלה
 45 הממלכות והיא תקום לעולמים: יען אשר האית אשר
 מן ההר נעקרה אבן אשר לא בידים ושחקה הברזל
 והנחשת הכסף והזהב האל הגדול הודיע למלך את
 אשר יהיה אחרי זאת ואמת החלום ונאמן פתרונו:
 46 אז המלך נבוכדנצר נפל על פניו ולדניאל השתחוה
 47 ומנחה וקרבנות אמר לנסך (לפניו) לו: ויען המלך
 אל דניאל ויאמר באמת אשר אלהיכם הוא אלהי
 האלהים ומגלה סודות אשר יכלת לגלות הסוד הזה:
 48 אז המלך את דניאל גדל ומתנות גדולות רבות נתן
 לו והשליטו על כל מדינה בבל וגדול הסגנים על
 49 כל חכמי בבל: ודניאל שאל מאת המלך והפקיד
 על עבודת מדינת בבל חנניה מישאל ועזריה ודניאל
 בשעה המלך:

CAP. III.

1 נבוכדנצר המלך עשה צלם זחב קמתו אמות
 ששים רחבו שש הקימו בבקעת דורא במדינת
 2 בבל: ונבוכדנצר המלך שלח לאסוף האחדרפנים
 סגנים והפחות אדדגזריים נדכריים דתבריים חפתיים
 וכל משלי המדינות לבנא לחנוכרת הצלם אשר
 3 העמיד נבוכדנצר המלך: אז נאספים האחדרפנים
 הסגנים והפחות אדדגזריים נדכריים דתבריים
 חפתיים וכל משלי המדינות ולחנוכת הצלם אשר
 העמיד נבוכדנצר המלך ונצבים לנגה הצלם
 4 אשר העמיד נבוכדנצר: והקול קורא בכח לכם
 5 אומרים העמים והאומיים והלשונות בעת אשר
 תשמעו קול הקרן והשרק חוף וחליל כנור ועוגב וכל
 מיני

מיני זמר תפלו והשתחוו לצלם הזהב אשר הקים
נבוכדנצר המלך: ואת אשר לא יפול וישתחוה⁶
באותה שעה יושלך לתוך כבשן האש בערם: אחרי^{8*}
זה באותה הפעם נגשו אנשי כשרים והלכו רכיל
ביהודים: ויענו ויאמרו אל נבוכדנצר המלך לעולם⁹
יחיה: אתה המלך העברת קול כי כל איש אשר ישמע¹⁰
קול הקרן השרק תוף וחליל כנור ועוגב וכל מיני זמר
יפול וישתחוה לצלם הזהב: ואת אשר לא יפול¹¹
וישתחוה יושלך לתוך כבשן אש בערם: יש אנשים¹²
יהודים אשר הפקדת אותם על עבודת מדינת בבל
חנניה מישאל ועזריה האנשים האלה לא שמו עליך
המלך מחשבה לאלהיך אין עובדים ולצלם הזהב
אשר העמדה אין משתחווים: אז נבוכדנצר בא¹³
וחמה אמר להביא חנניה מישאל ועזריה אז האנשים
האלה הובאו לפני המלך: ויען נבוכדנצר ויאמר¹⁴
אליהם האמת חנניה מישאל ועזריה לאלהי לא אתם
עובדים ולצלם הזהב אשר העמדתו אין אתם
משתחווים: עתה הנה ישכם (אתכם) עתידים כעת^{15*}
אשר תשמעו קול השרק תוף וחליל כנור ועוגב וכל
מיני זמר תפלו ותשתחוו לצלם אשר עשיתי ואם לא
תשתחוו באותה שעה תושלכו לתוך כבשן אש יוקרת
ומי הוא האל אשר יצילכם מירי: ויענו חנניה מישאל¹⁶
ועזריה ויאמרו למלך נבוכדנצר לא חוששים אנחנו
על זה הרבה להשיבך: הנה יש אלהינו אשר אנחנו¹⁷
עובדים יכול להצילנו מכבשן האש יוקרת ומן ירך
המלך

A 3

* Comma septimum abest a textu, quem Kennicottus edidit.
In Codice, an in Apographo tantum, sit omissum, cum in
Bibliis a Kennicotto editis nullum existet indicium, frustra
quaesiveris.

18 המלך יציל: ואם לא ידוע יהיה לך המלך כי לאלהיך
 אין אנחנו עובדים ולצלם הזהב אשר העמדת לא
 19 נשתחוה: אז נבוכדנצר נתמלא חמה ודמות פניו
 נשתנה על חנניה מישאל ועזריה ויען ויאמר להבעיר
 20 הכבשן על אחד שבעה מאשר להבעירו: ולאנשים
 גבורים אשר בחילו אמר לקשור את חנניה מישאל
 21 ועזריה להשליך לכבשן בוערת: ואז האנשים ההם
 נקשרו בסרבליהם כהנתיהם ומצנפותיהם ומלבושיהם
 22 והושלכו לתוך כבשן אש בערת: אחרי זה מאשר
 דבר המלך נחוץ והכבשן בערת מאד והאנשים ההם
 אשר מעל חנניה מישאל ועזריה המית אותם שביב
 23 ניצוץ האש: והאנשים האלה שלשתם חנניה
 מישאל ועזריה נפלו לתוך כבשן אש בערת קשורים:
 24 אז נבוכדנצר אמר (תמה) ויקם בחזון ויען ויאמר
 למנהיגיו הלא אנשים שלשה השלכנו לתוך האש
 25 קשורים ויענו ויאמרו למלך האמת המלך: ויען
 ויאמר הנה אנכי ראה אנשים ארבעה מותרים
 הולכים בתוך האש והשחתת אין בהם ומראה הרביעי
 26 דומה לבן אלהים: אז נגש נבוכדנצר לשער כבשן
 אש בערת ויען ויאמר חנניה מישאל ועזריה צאו
 ובאו אז יצאו חנניה מישאל ועזריה מתוך האש:
 27 ומתאספים האחדרפנים הסגנים והפחות ומנהיגי
 המלך רואים האנשים ההם (האלה) אשר לא משל
 האש בגויתם ושער ראשיהם לא נהרף ורוח אש לא
 28 עבר בהם: ויען נבוכדנצר ויאמר ברוד אלהיהם של
 חנניה מישאל ועזריה אשר שלח מלאכו והציל את
 עבדיו אשר בטחו עליו ודבר המלך המירו ונתנו
 גויתם אשר לא יעברו ולא ישתחוו לכל אלוה בלתי
 29 לאלהיהם: וממני תעבירו קול אשר כל עם אומה
 ולשון

ולשון אשר יאמר שגגה על אלהיהם של הנביה
 מישאל ועזריה לנחחים יעשה וביתו לאשפות יושם
 יען אשר לא יש אלוה אחר אשר יוכל להציל כזה:
 אז המלך הצליח לחנניה מישאל ועזריה במדינת³⁰
 בבל: נבוכדנצר המלך לכל העמים אומים ולשונות³¹
 אשר גרים בכל הארץ שלמכם ירבה: אותור³²
 ונוראות אשר עשה עמי אלודי עליון טוב לפני
 להגיד: אותותיו כמה גדולים ונוראותיו כמה עצומים³³
 מלכותו מלכות עולם וממשלתו עם דור ודור:

CAP. IV.

אני נבוכדנצר שליני הייתי בביתי ורענן בהיכלי: 1
 חלום ראיתי והפחירני ומחשבות על משכבי ומראות²
 ראשי ובהלוני: וממני שימן קול להביא לפני כל³
 חכמי בבל אשר פתרון החלום יודיעוני: אז באים⁴
 החרטומים החוזים כשרים גוזרים ותחלום אמרתי
 לפניהם ופתרונו אינם מודיעים לי: ועד אשר⁵
 באחרונה בא לפני דניאל אשר שמו בלמשאצה בשם
 אלהי ואשר רוח אלהים קדושים בו ותחלום לפניו
 אמרתי: דניאל גדול החרטומים אשר אני ידעתי כי⁶
 רוח אלהים קדושים כך וכל סוד לא נפלא אליך
 מראות חלומי אשר ראיתי ופתרונו אמור: נפלאות⁷
 ראשי על משכבי רואה היותי והנה עץ בתוך הארץ
 ונבהו גדול: (מאד) גדל העץ ועצם וגבהו מגיע⁸
 השמימה ופאותיו לסוף כל הארץ: עלהו טוב ופריו⁹
 רב (מאד) ומזון לכל בו תחתיו תצלל חית השדה
 ובענפיו יגורו צפרי השמים וממנו יתכלכל כל בשר:
 ורואה הייתי במראות ראשי על משכבי והנה מלאך¹⁰
 קדוש מן השמים יורד: קורא בכח וכן אמר כרות¹¹
 העץ וכתתו ענפיו השילו עליו והפיצו פרוו חנוע
 החית

12 החיה מתחיתו והצפרים מן ענפיו: אך מבחר שרשיו
 בארץ עזבו ובכלי ברזל ונחשת בדשא השדה ובטל
 13 השמים יתרוה ועם החיות חלקו בעשב הארץ: לבו
 מאנשים ישנו ולב חיה ינתן לו ושבע שנים יעברו
 14 עליו: בגזרת המלאכים הדבר ועל פי הקדושים
 השאלה על דבר אשר ידעו החיים כי מושל עליון
 במלכות בני האדם ולאשר יחפץ יתננה ושפל
 15 האנשים יקום עליה: זה חלום ראיתי אני נבוכדנצר
 ואתה דניאל פתרונו אמר יען אשר כל חכמי מלכותי
 אינם יוכלים הפתרון להודיעני ואתה יכול אשר רוח
 16 אלהים קדושים בך: אז דניאל אשר שמו בלמשאצר
 השתומם ברגע אחד ומחשבותיו יבהלחו ויען המלך
 ויאמר דניאל החלום והפתרון אל יבהלך ויען דניאל
 17 ויאמר אדני החלום לשנאך ופתרונו לאויביך: העץ
 אשר ראית אשר גדל ועצם וגבהו מגיע השמימה
 18 ומארתו לכל הארץ: ועלהו ופריו רב ומזון לכל בו
 תחתו תגור חיה השדה ובענפיו שכנים כל עוף
 19 השמים: אתה הוא המלך אשר גדלת ועצמת
 וגדלתך גדלה והגיעה השמימה וממשתך לקצה
 20 הארץ: ואשר ראה המלך מלאך וקדוש יורד מן
 השמים ויאמר כרתו העץ והשחיתוהו אך מבחר
 שרשיו בארץ עזבו ובכלי ברזל ונחשת בדשא
 השדה ובטל השמים יתרוה ועם חיה השדה חלקו
 21 עד אשר שבע שנים יעברו עליו: זה הפתרון המלך
 22 וגזרת העליון היא אשר הגיעה על אדני המלך: אותך
 מגרשים מבני האדם נעם חיה השדה תהיה מעונתך
 ועשב בבקר לך יטעימו ומטל השמים אותך טובלים
 ושבע שנים יעברו עליך עד אשר חדע אשר שליט
 עליון במלכות בני אדם ולאשר יחפץ יתננה:
 ואשר

ואשר אמרו להשאיר מבחר שרשינו מהאץ מלכותך 23
 לך עומדת בעבור אשר תדע כי מושלים מן השמים:
 לכן חמלך עצתי תיטב עליך וחטאתיך בצדקה תפדה 24
 ועונותיך בחננת עניים אולי תהיה אריכות לשלוחך
 (לשגגתך): הכל הגיע על נבוכדנצר המלך: לקצת 25
 הדשים שנים עשר על היכל מלכות בבל הולך היה: 26
 ויען המלך ויאמר הלא זאת בבל הגדולה אשר אני 27
 בניתיה לבית מלכות בחזק חסני ולכבוד הדרי: עוד 28
 הדבר בפי המלך קול מן השמים ירה לך אומרים
 נבוכדנצר המלך מלכותך סרה ממך: ומן בני האדם 29
 אותך מגרשים עם חית השדה יהיה מעונתך ועשב
 בבקר לך יטעימו ושבע שנים יעברו עליך עד אשר
 תדע כי מושל עליון במלכות בני האדם ולמי אשר
 יחפוץ ממנה (יתיניה): באותה השעה הדבר הגיע 30
 על נבוכדנצר ומן בני האדם נגרש ועשב כבקר
 יאכל ומטל השמים גותו נטבל עד אשר שיערו
 כנשרים גדל וצפרניו כצפורים: ולקצת הימים אני 31
 נבוכדנצר עיני לשמים נשאתי ודעתי עלי ישוב
 ולעליון ברכתי ולחי העולם פארתי וכברתי אשר
 ממשלתו ממשלת עולם ומלכותו עם דור ודור: וכל 32
 דרי (שכונים) כלא נחשבים ובחפצו עושה בצבא
 השמים וישבי הארץ ולא יש אשר יכה בידו ויאמר
 לו מה עשירי: באותה העת דעתי ישוב עלי ולי 33
 מנהיגי ושרי יבקשו ועל ממלכתי העמדת וגזולה
 יתרה נוספה לי: ועתה אני נבוכדנצר מפאר ומזומם 34
 ומכבד למלך השמים כי כל מעשיו אמת ודרכיו
 משפט ואשר הולכים בגאווה יכול להשפיל:

CAP. V.

1 בלשאצר המלך עשה משתה גדול לשריו אלה
 2 ולכנר האלה יין שותה: בלשאצר אמר בשמחת היין
 להביא כלי הזהב והכסף אשר הוציא נבוכדנצר
 אביו נצן ההיכל אשר בירושלם וישתו בהם המלך
 3 ושריו ואשתו ופילגשו: אז הביאו כלי הזהב אשר
 הוציאו מן ההיכל אשר בבית האלהים אשר
 בירושלם וישתו בהם המלך ושריו ואשתו ופילגשו:
 4 שתו יין וישירו לאלהי זהב וכסף נחשת וברזל עץ
 5 ואבן: באותה השעה יצאו אצבעות ידי אדם ויכתבו
 לכנר המנורה על הסיד אשר בקיר ההיכל אשר
 6 למלך והמלך רואה פס הוד אשר כותבת: אז המלך
 הודו נשחנה ומחשבתיו הבהילוהו וקשרי מתניו
 7 מתפתחים ושוקיו זה אל זה דפקים: קורא המלך
 בכח להביא לאשפים כשריים וגוזרים וען המלך
 ויאמר לחכמי בכל כי כל איש אשר יקרא הכתב
 הזה ופתרונו יגדני ילבש ורביד הזהב על
 8 צוארו ושלישית במלכות ימשול: אז באים כל החכמי
 המלך ולא יכלו הכתב לקרא ופתרונו להודיע למלך:
 9 אז המלך בלשאצר הרבה מתהבל והודו נשחנה עליו
 10 ושריו נדהמים: המלכה בעבור דברי המלך ושריו
 לבירר המשתה באה ותען המלכה ותאמר המלך
 לעולם יחיה אל יבהלוך מחשבתך והודך אל
 11 ישחנה: יש איש במלכותך אשר רוח קדושים בו
 ובימי אביך אורה ותבונה וחכמת כחכמת אלהים
 נמצא: בו והמלך נבוכדנצר אביך שר החרטמים
 12 הזים כשריים גוזרים הקימו אביך המלך: בעבור
 אשר רוח יתירה ומדע ושכל פותר חלומות והגדת
 חירות

חידות ומתור קשרים אשר המלך שם שמו בלמשאצר
 עתה דניאל יקרא והפתרון יגיד: אז דניאל הובא 13
 לפני המלך ויען המלך ויאמר לדניאל אחת הוֹיֵה
 דניאל אשר מבני גלות יהודה אשר הביא המלך אבי
 מן יהודה: ושמעתי עליך כי רוח אלהים קדושים 14
 בך ואורה ושכל וחכמה יתירה נמצאה בך: ועתה 15
 הובאו לפני החכמים החוזים אשר כתב זה יקראו
 ופתרונו להודיעני ואינם יכולים פתרון הדבר להגיד:
 ואני שמעתי עליך אשר תוכל פתרונים לפתור 16
 וקשרים להתור עתה אם תוכל הכתב לקרוא ופתרונו
 להודיעני ארגמן תלבש ורביד הזהב על ציארך
 ושלישית במלכות תמשול: אז ענה דניאל ויאמר 17
 לפני המלך מתניתך לך הדיינה ותשורחך לאחר נתן
 אך הכתב אקרא למלך והפתרון אודיענו: אתה 18
 אלהים עליון מלכות וגדולה וכבוד והדר נתן
 לנבוכדנצר אביך: ומן הגדולה אשר נתן לו כל 19
 העמים אומים והלשונות היו נעים ויראים מפניו את
 אשר היה חפץ היה מכה ואת אשר היה חפץ היה
 מרים ואת אשר היה חפץ היה משפיל: וכאשר רם 20
 לבבו ורוחו חזקה להזיר הנוד מכסא מלכותו
 וכבוד הסירו ממנו: ומן בני האדם נגרש ולבבו 21
 עם החיות שם ועם ערורים מעונתו עשב כבקק
 וטעמוהו ומטל השמים גופו נטבל עד אשר ידע כי
 מושל אלהים עליון במלכות בני האדם ומי אשר
 יחפוץ יקים עליה: ואתה בנו בלשאצר לא השפלת 22
 לבבך עם היותך אשר כל זה ידעת: ועל ארון 23
 השמים התרוטמת ואל כלי ביתו הביאו לפניך ואחת
 ושריך אשתך ופילגשך יין שתיתם בהם ואלהי כסף
 וזהב ונחשת ברזל עץ נאבן אשר לא יראו וליֵה
 ישמעון

ישמעון ולא ידעון פארתה והאלהים אשר נשמחך
 24 בידו וכל דוכיך אליו לא הדרת: אז מלפניו שלח
 25 כף יד וכתב זה הדבר: וזה המכתב אשר נחקק מנא
 26 מנא תקל ופרסין: וזה פתרון הדבר מנה מנה אלהים
 27 ממלכתך והשלימה: נשקל נשקלתה במאזנים
 28 ונמצאת חסר: נשבר נשברה ונחלקה מלפותך ונתנה
 29 למדי ופרס: אז אמר בלשאצר וחלבישו לדניאל
 ארנמן ורביד הזהב על צוארו וקראו לפניו אשר יהיה
 30 מושל שליטת במלכות: באותה הלילה נהרג
 בלשאצר מלך הכשדים:

CAP. VI.

1 ודריוש המדי קבל המלכות כבן שנים ששים
 2 ושנים: נבחר לפני דריוש והקים על המלכות:
 לאחשדרפנים מאה ועשרים אשר יהיו בכל המלכות:
 3 ולמעלה מהם סכירים שלשה אשר דניאל אחד מהם
 אשר יהיו האחשדרפנים האלה נותנים להם עצה
 4 והמלך לא יהיה נזיק: אז דניאל זה היה מתגבר
 על השוטרים והאחשדרפנים יען אשר רוח יתירה בו
 5 והמלך חשב להקימו על כל המלכות: אז השוטרים
 והאחשדרפנים היו מבקשים עלילה למצוא לדניאל
 מצד המלכות וכל עלילה ומום לא יכלו למצוא בו
 יען כי נאמן הוא וכל שגגה ומום לא נמצא עליו:
 6 אז האנשים האלה אמרו כי לא נמצא לדניאל זה
 7 כל עלילה לכן מצאנו עליו בדת אלהיו: אז השוטרים
 והאחשדרפנים האלה נתקבצו על המלך וכן אמרו
 8 לו דריוש המלך לעולם יחיה: נתעצו כל שטרי
 המלך הסגנים והאחשדרפנים המנהגים והפנות לאסר
 אסר המלך ולחזק קיום כי כל איש אשר יבקש
 בקשה מאת כל אלוה ואנוש עד ימים שלושים
 זותלי

זולתי ממך המלך יושלך לבור האריות: עתה המלך 9
 תקיים האסר ותחרוט הכתב אשר לא לשנות כרת
 מדי ופרס אשר לא חסור: בעבור הדבר הזה המלך 10
 דריוש חקק הכתב והקיום: ודניאל כאשר ידע כי 11
 נרשם הכתב בא אל ביתו וחלונות פתוחות לו בעליתו
 נגה ירושלם ופעמים שלשה ביום היה כורע על
 ברכיו ומתפלל ומתודה לפני אלהיו כאשר היה עושה
 מלפני זה: אז האנשים האלה נתקבצו ומצאו את 12
 דניאל מבקש ומתחנן לפני אלוהיו: אז נגשו ויאמרו 13
 לפני המלך על קיום המלך הלא אסר חקקה כי כל
 איש אשר יבקש מן כל אלה ואנוש עד ימים
 שלשים בלתי ממך המלך יושלך לבור האריות ויען
 המלך ויאמר אמת הדבר כרת מדי ופרס אשר לא
 חסור: אז ויענו ויאמרו לפני המלך כי דניאל אשר 14
 מבני הגולה אשר מיהודה לא שם עליך המלך
 מחשבה ועל האסר אשר חקקת ופעמים שלשה
 ביום מבקש בקשתו: אז המלך כאשר הדבר שמע 15
 מאד הרע עליו ועל דניאל שם לב להצילו ועל מבוא
 השמש היה מתפתה להצילו: אז האנשים האלה 16
 כתעוררו על המלך ויאמרו אל המלך דע המלך כי
 דת למדי ופרס אשר כל אסר וחוק אשר המלך יקים
 אין לשנות: אז המלך אמר והביאו את דניאל 17
 והשליכוהו לבור האריות ויען המלך ויאמר אל דניאל
 אלהיך אשר אתה עבד עליו תמיד הוֹאֵ יצילך:
 והובאה אבן אחת והושמה על פי הבור ותחמה המלך 18
 בסבעתו ובטבעת שריו אשר לא תשנה רצון בדניאל:
 אז הלך המלך להיכלו ולן בצום ושמחות לא הביאו 19
 לפניו ושנתו נדרה עליו: אז המלך במהרה קם בנגה 20
 ובחפזו ובבהלה אל בור האריות הלך: ובקרבו לבור 21
 לדניאל

לדניאל בקול עצב זעק ויען המלך ויאמר לדניאל
 עבד אלהים חיים אלהיך אשר אתה עובר אליו חמיד
 22 היכול להצילך מן האריות: אז דניאל עם המלך
 23 דבר המלך לעולם יחיה: אלהי שלח מלאכו ויסגר
 פי האריות ולא השחיתוני יען אשר לפניו צדקה
 נמצאת לי וגם לפניך המלך דבר חטאה לא עשיתי:
 24 אז המלך מאד הוטב עליו ועל דניאל אשר להעלותו
 מן הבאר והעלה דניאל מן הבור וכל מום לא נמצא
 25 בו כי האמין באלהיו: ויאמר המלך ויביאו האנשים
 ההם אשר הלכו רכיל בדניאל ולבור האריות השליכו
 אותם הם ובניהם ונשיהם ולא הגיעו לתחתית הבור
 עד אשר שלטו בהם האריות וכל עצמתיהם שחקו:
 26 אז דרוש המלך כתב לכל העמים אומים ולשונות
 27 אשר גרים בכל הארץ שלמכם ירבה: ומלפני יעבירו
 קול אשר בכל ממשלת מלכותי יהיו חרדים ויראים
 מלפני אלהי דניאל כי הוא אלהים ועומד לעולמים
 ומלכותו אשר לא תשחת וממשלתו עד אחרית:
 28 מפליט ומציל ועושה אותות ומפתים בשמים ובארץ
 29 אשר הציל את דניאל מיד האריות: ודניאל זה הצליח
 במלכות דרוש ובמלכות כורש הפרסי:

CAP. VII.

1 בשנת אחת לבלשצר מלך בבל דניאל חלום
 ראה ומראות ראשו על משכבו אז החלום כתב ראש
 2 דברים אמר: ויען דניאל ויאמר ראה הייתי במראות
 הלילה והנה ארבע רוחות השמים נלחמות אל הים
 3 הגדול: וארבע חיות גדולות עולות מן הים משונות
 4 זאת מן זאת: הראשונה כאריה וכנפי נשר לה רואה
 הייתי עד אשר נמרטו כנפיה ונשאת מן הארץ ועל
 5 רגלים כאנוש הוקמת ולב אדם נתן לה: והנה חות
 אחרת

אחרת שניה דומה לדוב ולקצת אחר הוקמת ושלוש
 צלעות בפיה בשניה וכן אומרים לה קומי אכלי בשר
 רב: במקום הזה (אחר זה) רואה הייתי והנה אחרת 6
 כנמר ולה כנפים ארבע מעוף על גבה וארבע-
 ראשים לחיה וממשלת נתן לה: אחר זה רואה הייתי 7
 במראות הלילה והנה היה רביעית נוראה ואיומה
 וחזקה מאד ושני ברזל לה גדולים אוכלת ושוחקת
 והמותה ברגליה דורסת והיא משונה מכל החיות
 אשר לפניו וקרנות עשר לה: מבין (מביני) הייתי 8
 בקרנות והנה קרן אחת קטנה עולה בניהם ושלוש
 מן הקרנות הראשונות נעקרו מלפניה והנה עינים
 כעיני אדם בקרן הזאת ופה מדברת גדולות: ראה 9
 הייתי עד אשר הכסאות השליכו וקדמון הימים ישב
 לבושו כשג לבן ושער ראשו כצמר צהר כסאו
 שביבי אש וגלגליו אש דולקת: נהר אש במשך 10
 ויוצא מלפניו אלף אלפים ישרתהו ורבי רכבת לפניו
 יעמדו המשפט ישב והספרים נפתחים: ראה הייתי 11
 אז מקול הדברים הגדולים אשר הקרן מדברת ראה
 הייתי עד אשר נהרגה החיה ונאבד גופה ונתנדה
 לשרפת אש: ושאר החיות הסירו ממשלחם ואורך חיים 12
 נתן להם עד מועד ועת: רואה הייתי במראות הלילה 13
 והנה עם ענני השמים כבן אדם בא היה ועד רב
 הימים הגיע ולפניו הקריבנהו: ולו נתן ממשלה וכבוד 14
 ומלכות וכל העמים ואומים ולשונות אליו יעבדו
 ממשלתו ממשלת עולם אשר לא יסור ומלכותו אשר
 לא תשחת: קצרה רוחי אני דניאל בתוך נדנדה 15
 ומראות ראשי ובהלוני: נגשתי על אחד מן העמדים 16
 והאמת אבקש ממנו על כל זה ויאמר לי ופתרון
 הדברים יודיעוני: אלה החיות הגדולות אשר הנה 17
 ארבע

18 ארבע ארבעער מלכים יקומו מן הארץ: ויקחו
 המלכות קדשי עליונים וינחלו המלכות עד העולם
 19 ועד עולמי עולמים: אז רציתי לעמוד על אמתת
 החיה הרביעית אשר היה משונה מן כולם כוראה
 מאד שניה שניה מברזל וצפרנה מנחשת אכלה:
 20 ושחקת והנותר בהגליה דורסת: ועל הקרנות עשר
 אשר בראשה ואחרת עלתה והפלכה מן הראשונות
 שלשה והקרן הזאת ועינים לה ופה מדברת גדולות
 21 ומראה גדול מן רעתיה (רעתה): רואה הייתי והקרן
 22 הזאת עשה מלחמה עם הקדושים ותוכל להם: עד
 אשר בא ישן הימים והמשפט לקדשי עליונים
 23 והמועד הגיע והמלכות הנחילו קדושים: וכן אמר
 החיה הרביעית מלכות רביעית תהיה אשר תשתנה
 מכל המלכיות ותאכל כל הארץ ותרושנה ותשחקינה:
 24 והקרנים עשר מאותה המלכות עשרה מלכים יקומו
 ואחר יקום אחריהם והוא משונה מן הראשונים
 25 ושלשה מלכים ישמיל: ודברים לנגד עליון ידבר
 ולקדישי עליונים יכלה ויחשב לשנות מועדים ודת
 26 וינתנו בידו עד מועד ומועדים וחצי מועד: ולמשפט
 יתישב וממשלתו יסירו להשמיד ולהאביד עד סוף:
 27 ומלכות וממשלה וגדולה אשר בכל מלכיות תחת כל
 השמים נתנה לעם קדושי עליונים מלכותו מלכות:
 28 עולם וכל הממשלות אליו יעברון וישמעון: עה הנה
 סוף הדבר אני דניאל מאד מחשבתי יבהלוני והורני
 ישתנה עלי והדבר בלבי נשמרת:

EZRA.

E Z R A.

a CAP. 4, 7. ad 6, 12.

7 ובימי ארתחששתא כתב בשלום מתודת טבאל ויתר
 סיעתיו על ארתחששתא מלך פרס וכתב המפורש
 8 כתוב בלשון ארם ומפורש בלשון ארם: רחום בעל
 העצה ושמשי הסופר כתבו ספר אחד על ירושלם
 לארתחששתא המלך כן אמר: אז רחום בעל העצה
 9 ושמשי הספר ויתר סיעתם דינים ואפרסתכים טפלים
 אפרסים ארכויים בכלים שושנכים דהים עלמים: ויתר
 10 האומת אשר הגלה סנחריב הגדול והנכבד והושיב
 אותם בקריה אשר בשמרן ויתר עבר הנהר וכן עונה:
 זה פתשגן הספר אשר שלחו עליו ארתחששתא המלך
 11 עבדיך אנשי עבר הנהר וכל עונה: ידוע יהיה למלך
 12 אשר היהודים אשר עלו מאותך אלינו באו אל
 ירושלם קריה מורדת ורעה בונים והחומות כלו
 13 והקירות קשורים: עתה ידוע יהיה למלך אשר אם
 הקריה הזאת תבנה והחמות יכלו מס המלך וכסף
 הגולגלת ותשורת הבהמה לא יתנו וחוק המלכים
 14 חזיק: עתה בעבור אשר חרבן ההיכל החרבנו ובזיון
 המלך לא נכון לנו לראות על זאת שלחנו וחודענו
 15 אל המלך: אשר יחפש בספר הזכרונות של אבתיך
 ותמצא בספר הזכרונות ותדע אשר הקריה הזאת קריה
 מורדת ומזקת מלכים ומדינות וגזל עושים בתוכה
 16 מימי עולם על זה הקריה הזאת נחרבת: מודיעים
 אנו למלך אשר אם הקריה הזאת תבנה והחומות יכלו
 בעבור זה חלק בעבר הנהר לא יהיה לך: דבר שלח
 17 המלך אל רחום בעל העצה ושמשי הספר ויתר
 סיעתם

סיעתם היושבים בשמרון ויתר עבר הנהר שלום וכן
 18 עונה: הספר אשר שלחחנו אלינו מבואר נקרא לפני:
 19 וממני העבירו קול וחפשו ומצאו את הקריה הזאת
 מימי עולם על המלכים מתנשאת ומרד וגזל עושים
 20 בתוכה: ומלכים חזקים היו על ירושלם ומשלים בכל
 עבר הנהר ומס המלך וכסף הגלגלת ותשורת בהמה
 21 נתן להם: עתה העבירו קול לרפות האנשים ההם
 והקריה הזאת לא תבנה עד אשר מפני קול יעבירו
 22 יושם: ונכחים תהיו שגגה מלעשות עד למה ירבה
 23 המכשול להזיק המלכים: אז כאשר פתשגן המפורשת
 אשר מארחששתא המלך נקרא לפני רחום ושמי
 הספר וריעיהם הלכו בחפזן אל ירושלם אל היהודים
 24 וירפו אותם בזרוע וכח: אז נרפית עבודת בית האלהים
 אשר בירושלם והיתה נרפית עד שנת שתים למלכות
 דריוש מלך פרס:

CAP. V.

1 ויתנבא חגי הנביא וזכריה בן עדו הנביאים על
 היהודים אשר ביהודה ובירושלם בשם אלהי ישראל
 2 עליהם: אז עמדו זרבבל בן שאלתיאל ויהושע בן
 יהוצדק והתחילו לבנות בית האלהים אשר בירושלם
 3 ועמהם נביאי האלהים עוזרים להם: באותו העת בא
 עליהם תתני פחת עבר הנהר ושתר בוזני וריעיהם וכן
 אמרו להם מי העביר לכם הבית הזה לבנות והחומות
 4 האלה לכלותו: אז כשנאמר אמרנו להם מי הם
 5 שמות האנשים אשר זה הבנין בונים: ועין אלהיהם
 היתה על זקני היהודים ולא הרפו אתם עד הדבר
 6 לדריוש ילך ואז ישיבו פתשגן על זאת: פתשגן הספר
 אשר שלח חתני פחת עבר הנהר ושתר בוזני ורעיו
 7 אפרסמים אשר בעבר הנהר על דריוש המלך: רבד
 שלחו

שלחו עליו וכזאת כתוב בתוכה אל דריוש המלך
 שלם הכל: ידוע יהיה למלך אשר הלכנו ליהודיה 8
 המדינה לבית דאלהים הגדול והוא נבנה אבן שיש
 ועץ הושם בכתלים והמלאכה הזאת במהירות נעשית
 ומצלחת בידם: אז שאלנו לזקנים ההם כן אמרנו 9
 להם מי העביר עליכם קול הבירה הזו לבנותו
 וחחומות האלה לכלות: וגם שמותם שאלנו להם 10
 להודיעך אשר נכתב בשמות האנשים אשר בראשם:
 ובה הדבר השיבנו לאמר אנחנו הם עבדי אלהים 11
 אלהי השמים והארץ ונבנה הבית אשר היה בנוי
 מלפני זה שנים רבות ומלך לישראל גדול בנה אותו
 ויכלהו: לכן מאשר הכעיסו אבתינו אל אלהי 12
 השמים נתן אותם ביד נבוכדנצר מלך בבל הכשדי
 והבית הזה הרם ועמו הגלה לבלל: אך בשנת אחת 13
 לכורש מלך בבל כורש המלך העביר קול בירה
 האלהים זה לבנות: וגם הכלים אשר בבית האלהים 14
 מזהב וכסף אשר נבוכדנצר הוציא מן ההיכל אשר
 בבבל ונתנו לששבצר שמו אשר פחה שמהו: ואמר 15
 לו אלה הכלים קבל ולך והנח אותם בהיכל אשר
 בירושלם ובית האלהים יבנה על מקומו: אז ששבצר 16
 זה בא נתן החומות אשר בבירה האלהים אשר
 בירושלם ומאז ועד עתה נבנה ולא נשלם: ועתה אם 17
 על המלך טוב יתחפש בבית האוצרות אשר למלך
 שמה אשר בבבל הנה נמצא אשר מן כורש המלך
 העביר קול לבנות בית האלהים זה בירושלם ורצון
 המלך על זאת ישלח עלינו:

CAP. VI.

1 אז דריוש המלך העביר קול וברקו בבית הספרים
 2 אשר האוצרות מונחים שם בבבל: ונמצא בחמרת
 בהיכל

בהיכל אשר במדי המדינה מגילה אחת וכן כחוב בה
3 לזכרון: בשנת אחת לכורש המלך כורש המלך העביר
קול בבית האלהים בירושלם הבית יבנה מקום אשר
זבחים זבחים וכתליו מקושרים קומתו אמות ששים
4 רחבו אמות ששים: וטורי אבן שיש שלשה וטור
5 עץ אחת והציאה מבית המלך תנתן: וגם כלי בית
האלהים מזהב וכסף אשר נבוכדנצר הוציא מן
ההיכל אשר בירושלם והולך לבבל יושבו ויבאו
אל ההיכל אשר בירושלם למקומו ותניח לביר
6 האלהים: עתה תתני פחת עבר הנהר ושחר בזני
וריעיהם אפרסכים אשר בעבר הנהר רחוקים היו
7 משם: עזבו לעבודת בית אלהים זה פחות היהודים
8 וזקני היהודים בית אלהים והיכנו על מקומו: וממני
העבירו קול את אשר תעשו עם זקני היהודים בית
אלהים זה וממנו המלך אשר במס עבר הנהר מהרה
9 הוצאה תנתן לאנשים ההם לבלתי להתרפות: ומה
יחושו ובני בקר ואילים וכבשים לעולור לאלהי
השמים חטים מלח יין שמן כאשר יאמרו והכהנים
אשר בירושלם ינתן להם דבר יום ביומו אשר ל
10 ישנה: אשר יהיו מקריבים ניחחים לאלהי השמים
11 ומתפללים לחיי המלך ובניו: וממני העבירו קול אשר
כל איש אשר ישנה הדבר הזה יהרס עץ מביתו ויועמר
12 ויתלה עליו וביתו לדומן יעשה על זאת: והאלהים
אשר שכן שמו שמה יכיל כל מלך ועם אשר ישלח
ירו לשנות להשתות בית האלהים זה:

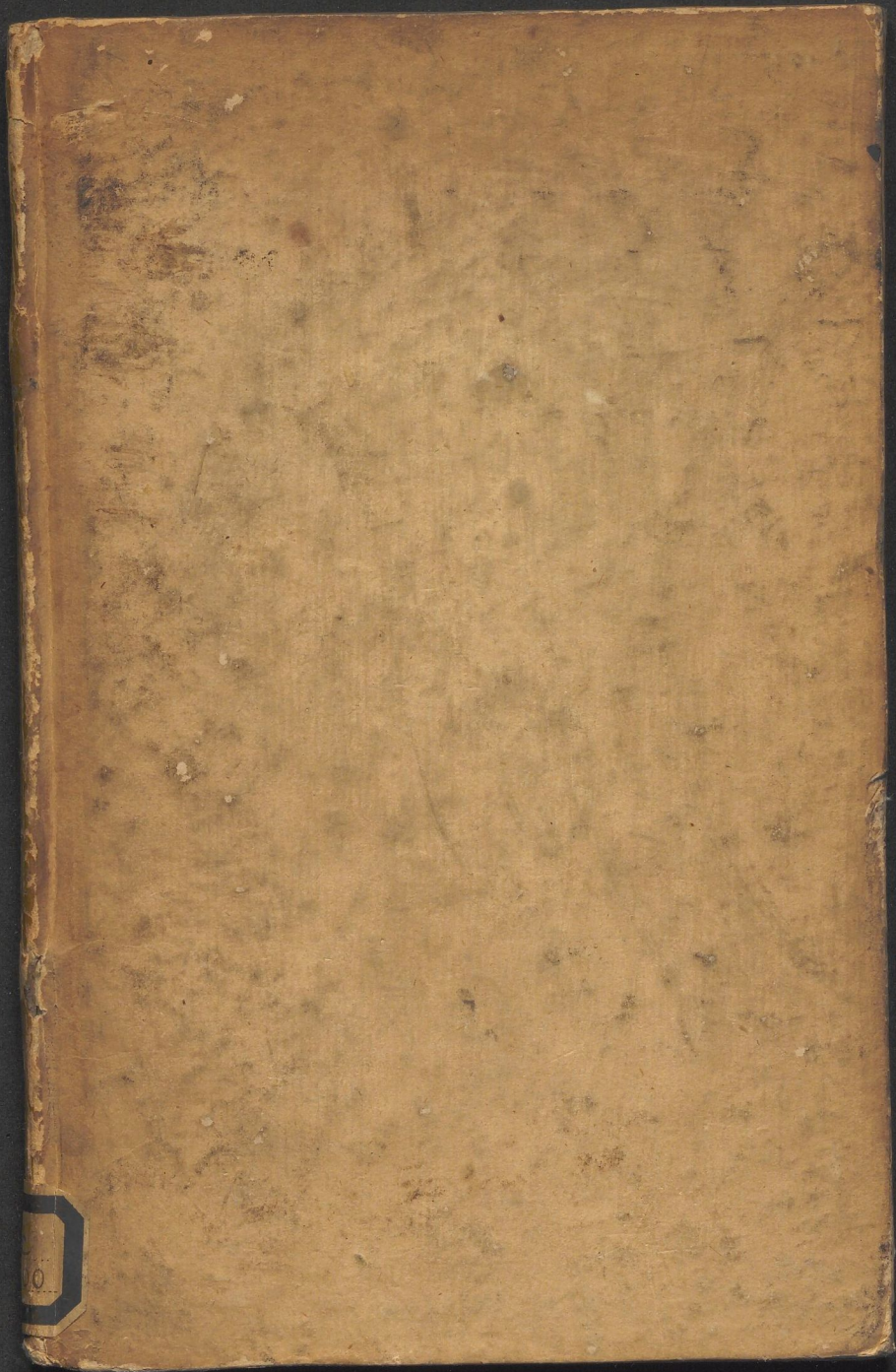

Lad. 9.

CHALDAICORVM
DANIELIS ET ESRAE

CAPITVM

INTERPRETATIO HEBRAICA.

s

ILLAM EDIDIT

NICOTT

TORVM

CVRAVIT

TIONEM

S TRANSLATIONIS

IT

SCHVLZE

LL. P. P. O.

H A L A E

IMPENSIS ORPHANOTROPHEL. MDCCLXXXII.

